

Min Faders Heste

af Søren Lolk

Den gamle Historie om en god Fader, der efterfølges af en slet Søn, denne gang til at passe Heste. Men Arven tages op af en ældre Karl, hvis Liv er viet til Heste.

Det er vist ikke for meget at sige, at min Fader havde god forstand paa Heste, og at han var en stor Ven af dem. I sine yngre Aar handlede han en Del med sine Heste, og det var sikkert nogle af hans lykkeligste Timer, naar Handelen stod paa, da udfoldede sig hele hans muntre og lykkelige Væsen, saa der kom en god Handel i Stand. Da han blev ældre, opelskede han sig en Samling Hopper af jydsk Afstamning, saa faa havde bedre Hestebesætning paa hele Øen.

Sørensens "de røde" kunde Folk godt lide, de var trivelige, stærke og sindige. Naar de store Damptærskværker skulde flyttes i Efteraarets Morads, saa var det gerne min Faders de røde, der maatte tage den tungeste Ende. De røde gik saa sindige i Gang, mens mange af de andre Heste sprang frem og tilbage i Seletøjet, saa snart der var noget at trække paa.

Der skulde gerne to Spand for hver af de tunge Redskaber, naar de skulde flyttes. Hvor man havde unge Heste, eller var meget nænsomme over dem, lejede man Faders de røde og et par af Rasmus Højtes, der ogsaa trak godt. Naar disse to Spand blev sat for med den lige saa tillidsfulde og rolige Rasmus Højte som Kusk, blev de tunge Værker flyttet, saa det var en Fornøjelse at se. De røde var gerne Stangheste. De lagde sig med hele deres Vægt frem i Seletøjet, Hovederne hang næsten til Jorden, som et sidste Laa (*lod/vægt?*) for at bringe de tunge Hjul i Bevægelse. Nu strammede det forreste Spand ogsaa Reb, og i stærke, næsten hurtige Skridt droges den tunge

Overbyrde af et Læs hen over den bløde Mark til den faste Vej. Her fik Hestene Lov til at puste ud; de blev klappet og strøget om Mulerne og rost i høje Toner, fordi de kunde trække saadan.

Af disse Faders gode Heste har vi endnu nogle Stykker, om hvis gode Skæbne jeg har lyst at berette lidt.

Forleden havde vi 4 Svin, der skulde paa Slagteriet. Jeg bestemte, at jeg som i gamle Dage selv vilde køre ud med dem, og det blev en meget vellykket Tur. Først slap vi godt fra at faa læsset de genstridige Fyre uden at blive hid-sige. Karlen kom og forhørte sig, om Grimerne skulde blive paa Hestene, eller jeg vilde have dem i Vognen. Han sørgede for, at der kom Hakkelse med, og ligeledes et Dækken til at slaa om Benene. Pисken var det ikke saa far-

Gmd. Niels Sørensen "Vejlegaarden", Ny Gesinge.

Fra Tronhovedet, Vejlen.

Foto: Søren Lolk.

I Det Kgl. Bibliotek, København, opbevares et lignende foto, på hvis bagside der står skrevet: "Morgengave til Jeppe Aakjær fra S. Lolk, d. 13. Juni 1915".

ligt med, det var kun et Ris i disse dyre Tider, men det behøvedes heller ikke, thi jeg havde næppe rørt Tømmen, før Hestene vilde sætte fart paa. Det var den første Tanke, jeg havde; er det mine forslæbte heste fra i Sommer, der nu i den lille Vinterferie er bleven saa ivrige? Der var ordentlig Klang i Fodslaget hen ad den haarde og renlige Frostvej, som det var den Dag. Hvor de røde dog er bleven trinde og blanke i Haarlaget, tænkte jeg; deres Manker er redt igennem som det mest velplejede Over-skæg, Halerne er bundet op i smukke Fletninger, som minder om den Frisure vort eget Slægtleds Kvinder bar, før de fornuftigvis lod Fletningerne falde for Saksen.

Jeg kunde ikke lade være at le lidt ved mig selv og spørge, lig Jeppe, der vaagner op i Baronens Seng: Drømmer jeg, eller er jeg Vaagen?

Er dette fyrige Spand mit, eller er det ikke? Det er jo nemlig ikke mig selv, der har forvandlet de forslæbte og forsømte Heste til det smukke Spand. Nej, det skyldes ene Karlen, som spændte dem for til mig. Han har den Interesse, der skal til, for at der kan være saadanne Heste i Gaarden.

Det har taget ham bare 14 Dage med Forvandlingen. Før han kom, fik de skaaren Havre, og han har ikke haft andet at fodre dem med; men han gennemfører et gammelt Fodringsprincip; Lidt Hakkelse, men tit, og jeg tror næsten, det er ham en stor Glæde, hver Gang han skal over Gaarden og give Bæsterne, hvad enten Mørket ruger over Gaardspladsen i den tidlige Morgen eller den sene Aftentime. Og hvad mon Hestene tænker om al den Stads og Omhu, der nu bliver vist dem? Før var det

altid Krybben fuld, og saa Farvel for længere Tid; nu tændes det elektriske hvert Øjeblik, og der drysser frisk Hakkelse ned i Krybben til dem lige i det Øjeblik, de var ved at tage de sidste Par Straa. Drak de ikke ved Aften, da de blev spændt fra, fordi de vilde ind og æde, saa bliver de senere løst ud til Vandtruget. Aldrig har Bæsterne oplevet at blive striglet og børstet som nu. Nogle af dem bliver klippet paa de laadne Hovskæg, saa de kan blive hjulpne for de pinefulde Muksaar. I Aarenes Løb har Hestene slaaet store Huller i Cementen bag sig af ulidelig Kløe, de har i Mukbenene.

I disse Fordybninger i Cementen danner sig fæle smaa Urinsøer, som sprøjter til alle Sider, naar Hestene stamper for Mukken. Nu efterhaanden hører jeg ikke disse Spark i Stalden om Natten, thi de slemme Ben er bleven vasket med stærke Sager, og Saarene er paa Vej til at læges. Hestenes nye Ven kan ligge næsegrus bag dem og doktorere paa de syge Ben, uden at blive slaaet af dem. De fæle Urinsøer faar han bort paa den maade, at han gør omhyggeligt rent bag Hestene hver Aften, ligesom om Morgenen, og jeg kan ikke faa ham til at lade være med det ubehagelige Arbejde efter Fyraften. Han siger, at Mukbenene først og fremmest kommer, naar Hestene faar Lov at staa og stampe i Gødning og sur Urin.

Jeg indskyder, at Heste da ogsaa har Muk om Sommeren; men han affærdiger mig med, at saa har de faaet det i benene Vinteren forud. Saadanne Mukben skal i Stranden om Sommeren, siger han.

Det morede mig noget, da jeg kørte til Svendborg med Svinene, at Folk saa saa langt efter mig; jeg vidste jo, at det var, fordi de ikke kunde blive klar over, om jeg havde faaet ny Heste eller ikke. Jeg var lidt stolt af Turen, og tænkte saa smaat paa, at jeg vist godt kunde undvære Bilen, naar jeg havde saadanne Heste at køre med. Det, som er det morsomme ved at køre Bil, er at mærke dens Evne og Lyst til at skære fremad; men den samme Glædens Lyst har vi af et par Heste, der gaar paa Tøm-

merne, og som efterhaanden sætter Farten op, saa vi en Gang imellem maa sætte den ned, akkurat som med Bilen. Foran mig havde jeg de varme fremadstræbende Dyr med det levende over sig. Kunde den døde Bil maale sig i Skønhed og Hovro (*morskab*) med dem? Og det historiske Perspektiv er dette, at som Heste, saa Bonde. Da vor Farfader var den "usselige" Bonde, da kørte han med Helmisser (*gamle, magre, udslidte heste*). Det er mig fortalt, at vore Oldeforældre fra denne By red den lange Vej, de havde, naar de skulde paa Hovri. Er den Tid da kommen, da det er raadeligt for Bonden at sige sig fri for sin tro Følgesvend gennem Tiderne, Hesten, og erklære sig for Bilen?

Var jeg stolt af min Svendborgtur, saa følte jeg godt, at jeg kørte paa gyngende Grund; det var ikke mig selv, der havde fodret, striglet, pudset og spændt for, det var min Karl. Glandsen skyldes ham, og han er maaske rejst, inden jeg næste Gang kører ud, og saa falder det hele jo hen i den gamle Skure. Skulle det ske, da vil Folk spotte mig og tro, at jeg er kommen af med de gode Heste og faaet mine gamle igen. Men hvem er den Troldmand til Karl, jeg har, og hvorfor bliver jeg ikke ved at holde ham? Jeg vil dertil til min Undskyldning svare: Hvorfor er der Fugle, som er Trækfugle, og som ikke lader sig standse. Og saadan er "Hestenes Ven", jeg har; han kom i gaar, og vi kan saa udmærket sammen, men baade han og jeg ved, at det varer kun et Stykke Tid, saa vil han vandre videre paa sin Vej, søge nye Forhold og hvert Sted være til Tjeneste af al sin Evne, og for hvert nyt Sted bliver han saa meget klogere paa Mennesker. Han søger kun til de Steder, hvor Maskineriet klaprer lidt.

Men hvert Sted han kommer, er det Hestens Ve og Vel, der ligger ham paa Sinde. Hør lidt om, hvorledes hans Liv har været viet til Heste.

Som 8-aarig Purk faar han forfærdelige Prygl af Stedfaderen, en Slagter, hvis han ikke kan faa striglet og spændt de halvgale Heste for, som

Fra Vejlen.

Foto: Søren Lolk.

Heste i Vejlen.

Foto: Søren Lolk.

Slagteren køber og har at køre med. Lidt bli- dere Kaar faar han, da han af sin Familie bliver sat i Pleje hos en Skovfoged, men denne er ogsaa streng med Pasning af sine Heste. Derefter er han Stalddreng et Par Aar paa en stor Herregaard. 18 Aar gammel er han 22 Maaneder Husar. Han har derefter tjent hos flere af Landets største Hestehandlere og Hingsteopdrættere. Han har sejlet med Russerheste til Hamborg. Mange af de smaa Heste kunde daarligt stive paa Benene efter Sørejsen, naar de blev hejst i Land fra de tre Dæk. I 3 døgn havde de holdt dem paa benene, at de ikke skulde træde Vommen i Stykker paa hverandre, hvis nogen laa ned og Skibet slingrede. Med Cirkus har han rejst i to Somre. Mere end med Pisken tvang de Dyrene til Narrestregerne ved Tørst, og især var Hestene bange for den elektriske Stok, naar de fik Stød af den. Han har tjent paa mange Herregaarde, hvor somme af Forpagterne ikke var saa gode mod deres Folk og nogle Bøller mod deres stakkels Heste. For Hestenes skyld mindes han dem med Vrede.

Han har overværet Tyrefægtninger i Spanien, og værst var det at se paa, naar de gamle, magre Heste, som Fægterne red paa, blev revet ihjel af de rasende Tyre. Om saadant taler han med lav Stemme; det er ham et Jammersminde. Men Begejstring lyser fra ham, naar han fortæller om de spolerede Heste, han ved Pleje og Omtanke har faaet til Heste igen. Havde vi Sovjet, vilde denne erfarne Mand blive udnævnt til Professor i Heste. Nu faar han nøjes med Titlen "Hestenes Ven". Jeg ved, at

mange foruden mig vil paaskønne at Faders "de gode røde" trives igen under hans erfarne Hænder.

Efterskrift:

- Endnu inden jeg fik ovenstaaende frem i Trykken, er Manden rejst. Han sagde, han kunde tjene mere andet Steds. Da han havde sagt Farvel til hver især af os, saa gik han ind i Hestestalden. Da han lidt efter kom tilbage, raabte han til mig: "Nu har jeg givet Hestene! Farvell!".

Det var en vemodig Stund for mig; det betød for mig Farvel til at have blanke Heste, til at faa rettidigt optærsket og tidligt tilsaaet igen, nu vilde jeg blive bag efter med Arbejdet. Drengen og jeg vilde køre fast i Halmen. Maaske det ikke var derfor, jeg fik Kvalme og gik til Sengs, men der laa jeg og tænkte paa, at Salmisten har Ret, at Udsigterne, Lykken kan omskifte fra Morgen til Kvæld. Men som jeg tænkte saadan, saa fik jeg i det samme Haabet tilbage, thi kan al Lykke mistes paa mindre end en Dag, saa maa den vel ogsaa kunne komme lige saa pludselig igen. Og var det saa ikke mærkeligt, at jeg næste Formiddag skulde blive ringet op af Svendborg Sygehus, der spurgte om jeg ikke havde brug for en Mand, der snart skulde udskrives. Det var vel ikke de stærke Skuldre at begynde med, men det var dog Skuldre. Jo, Lykken som Ulykken kan omskifte fra Aften til Gry.

S. S. L.